

Sygn. akt I CSK 2594/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa B. B.
przeciwko K. K.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym 28 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 22 września 2021 r., sygn. akt I ACa 815/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 377 (trzysta siedemdziesiąt siedem) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia 28 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w

art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 września 2021 r. (sygn. akt I ACa 815/2) powód B. B. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencki, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymogów nie spełnił skarżący wskazując na zagadnienie prawne dotyczące postrzegania przesłanki bezprawności na tle art. 24 § 1 k.c. w odniesieniu do działań adwokatów przy wykonywaniu czynności zawodowych. Podkreślić bowiem należy, że kwestia rozumienia przesłanki bezprawności przy naruszeniu dóbr osobistych ma swoje liczne odniesienia w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przyjmuje się w nim, że bezprawność

oznacza ujemną ocenę zachowania opartą na sprzeczności tego zachowania z szeroko pojętym porządkiem prawnym. Bezprawność stanowi kwalifikację przedmiotową zachowania, w której ujmuje się je jako obiektywnie nieprawidłowe. Przy ustaleniu bezprawności rozważeniu podlega stosunek, w jakim pozostaje dane zachowanie względem obowiązujących reguł postępowania. Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego zaznacza się, że wynikające z art. 24 § 1 k.c. domniemanie bezprawności działania osoby naruszającej cudze dobra osobiste polegającej na sprzeczności tego zachowania z prawem lub zasadami współżycia społecznego ma charakter domniemania wzruszalnego. W konsekwencji osoba, której zarzucono naruszenie dobra osobistego, może wykazać, że jej zachowanie nie nosiło znamion bezprawności, gdyż realizowane było w ramach porządku prawnego, stanowiło przejaw wykonywania prawa podmiotowego, wynikało ze zgody pokrzywdzonego (z zastrzeżeniem uchylenia jej skuteczności w niektórych przypadkach) lub wiązało się z działaniem w ochronie uzasadnionego interesu. Jednocześnie zaznacza się, że w świetle art. 24 k.c. istotna jest wyłącznie bezprawność naruszenia rozumiana obiektywnie. Ochrona polegająca na usunięciu skutków naruszenia dobra osobistego nie zależy bowiem od świadomości ani winy naruszającego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 września 1981 r. II CR 297/81, nie publ., z 19 października 1989 r., II CR 419/89, OSPIKA 1990, nr 11-12, poz. 377, z 10 września 1999 r. III CKN 939/98, OSNC 2000, nr 3, poz. 56, z 14 maja 2003 r., I CKN 463/01, OSP 2004, nr 2, poz. 22, z 11 października 2005 r., V CK 259/05, nie publ., z 17 lutego 2016 r., III CSK 84/15, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 51., z 6 lutego 2015 r., II CSK 317/14, nie publ., z 25 maja 2013 r., IV CSK 664/2013, nie publ., z 11 grudnia 2020 r., V CSK 34/19, nie publ. i z 6 października 2020 r., I PK 55/19, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2020 r., V CSK 304/20, nie publ.). Przy takim stanie orzecznictwa Sądu Najwyższego brak jest więc podstaw do uznania, że wyróżniony przez skarżącego problem rozumienia przesłanki bezprawności na gruncie art. 24 k.c. stanowi istotne zagadnienie prawne, które uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nadmienić przy tym należy, że sygnalizowana przez skarżącego w ramach przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. potrzeba określenia relacji

między art. 24 k.c. a art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1184 ze zm.) oraz przepisami Kodeksu Etyki Adwokackiej w swej istocie abstrahuje od kontekstu faktycznego i prawnego stanowiącego podstawę orzekania Sądu Apelacyjnego w Katowicach w wyroku z 22 września 2021 r. Sąd ten przyjął bowiem, że pozwany skutecznie wykazał, iż kwestionowane przez powoda zachowanie mieściło się w ramach porządku prawnego, w tym wymagań stawianych przed nim w oparciu o art. 8 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz przepisy Kodeksu Etyki Adwokackiej. W konsekwencji twierdzenia powoda zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie tyle służą wyróżnieniu realnego problemu przy wykładni art. 24 k.c., co sprowadzają się do polemiki ze stanowiskiem prawnym Sądu Apelacyjnego w kwestii obalenia domniemania bezprawności zachowania godzącego w dobro osobiste powoda.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99, 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]

l.n